

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Vas descensorium per balneum describitur, quo oleago descendo paretur.
Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

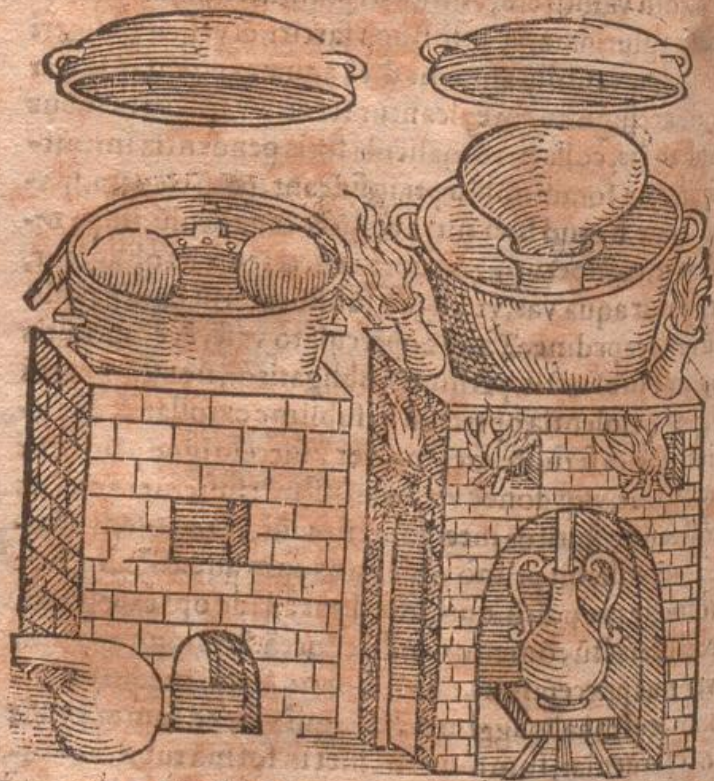

Vas descensorium per balneum describitur, quo oleago descendendo paretur. CAP. IX.

CONTINERE me non possum, quin hoc loco priuatim quibusdam meis experimentis inuentum vas prodam, haud parum, vt spero, ingeniosis profuturum, qui omni sublato vstionis timore, ex tenuissimis quibusq; rebus oleum extrudere possint. Sunt enim quamplurimi flores tenuissimi, oleaginci, vt rosmarini, iuniperi, alliorū, moschum, ambara, zibethum, succina, & eiusmodi, ex quibus oleum elicitur odoratissimum, & medicis vsibus commēdatissimum: sed adeo tenuis essentia, & cōsistentiæ sunt, vt miram in modū vi ignis virgeti

vrgeri pertimescant, quū illico comburātur, & quum si-
 ne ignis violētia nec pinguia ascēdere, nec oleū extrudā
 pōt; vt ijs incōmodis occurram⁹, vas cōstituemus, quo
 absq; vlla vstionis labe, & labore oleū descēdet. Forme-
 tur igitur vas æneū cui formæ, duum pedū altitudinis,
 eiusdemq; latitudinis, circa fastigiū diuisum, illud pro
 operculo vsui sit, & intra suum sinū recipiatur, & cōmis-
 suræ adeo quadriēt, vt apte cōcludi, & cōstipari possint.
 In inferiori vase circa medium, spatio ab ore semipedis,
 quasi septū transversum lamina ærea accōmodetur, vt
 apte imponi, & extrahi possit, in cuius rotunditate tria
 foramina excauentur, exceptura trium valorū retorto-
 rum ima, reliquū laminae spatium totū peruium sit, vt
 efferuēs aqua, efferuētissimiq; spiritus supra possint ef-
 ferri. E vasis lateribus aptentur foramina tria, per quæ
 retortorū vasorū colla immitti possint, cum suis canali-
 culis agglutinata, vt apte stupa farciri, & vesicis obligari
 possint, ne tantillū auræ, ne dicā aquæ expirent. Quum
 operi accingimur: repleantur retorta vasa vitrea rebus
 extillandis, colla per canalicula foris pendentia immit-
 tātur, ima foraminib. septi infideant, parū eleuata, spa-
 tiū inane, si quid hiet intra collū & canaliculū, stupa re-
 pleatur, cōstipeturq; & supra vesicæ teniolis obligētur,
 repleatur aqua vas, vt a septo subsideat triū latorū polli-
 cū intercapedine. Tandē operculato vase, & cōmissuris
 optimē subsartis, perlinitis, obligatisq; ne assurgentiū
 vaporū violentia operculū in sublime extollat, & astan-
 tium facies feruore excarnificet, succēso igne paulatim
 incalēscat, vsq; donec vehemētissim⁹: sufferuet aqua, &
 cōfluentes spiritus inter se perstrepūt, vt terrorem incu-
 tiant, extillabit primō aqua, mox cum aqua oleum. Nec
 cōtinere me possū, quin aliud vas ad idē op⁹ excogitatū
 & fabricatū cōmemorandō edocēā. Semioū æneum,
 vt prius præcepimus, fabricetur, in fundi medio pertu-
 sum, cui canalis agglutinetur, qui vsq; ad summa vasis
 orā perueniat, summum os hiet in formā tubæ, aut in-
 fundibuli, vt per canalē vitreæ cucurbitulæ oblongum
 collum introducatur, & vasis in imo, colli sensim tume-
 scentes partes latū, os recipiat: huic vasculo operculum

accommodetur, vt opime immitti, & agglutinari possit, vt diximus. Clibanus ad vasis vsu accommodetur, nam ignis circa vas accenditur, non in fundo. Vsus erit. Repleto floribus, aut alio vase vitreo, atq; orichalceis fibibus immisis, ne inuersum, quod in vetre assumpsit, regurgitet, immittatur collum per canalem æreum, vas clibano accommodetur, repleaturq; aqua sub infundibulo, operculum indatur, & superlinatur, sub furno receptaculum imponitur, vt quod stillatim descendit oleum, & aquam excepiat, ignis circum accenditur, vt latera vasis calefiant, & dum ignis violentia vrgetur, feruentissimæ aquæ vapores in sublime efferuntur, ac per operculi fornices supra fundum cucurbitæ reueberant, quorum feruenti æstu aqua & oleum in vaporem conuersum, in infernis receptaculum excluduntur.

Exempla ex his aliqua, quæ experti sumus, apponemus, veluti eximere

Oleum ex floribus rosmarini.

Repleant.

Repleantur obrorta vasa floribus, & frondibus rosmarini, & vasa accommodentur; igne succenso primo aquam, post aureum oleum exudat, vehementissimi, & feruentissimi odoris, cuius per paucis guttis ad immensas ægritudines, & diros cruciatus profligandos vsi sumus. Citius extrahes, si prius in sua, vel fontana aqua per hebdomadam commaceraueris. Eodem modo extrahitur

Oleum ex corticibus citri,

Quum citria perfectam maturitatem adeptæ sint, eius cortex elimetur rudi cribro ferreo, scobs in vase imponitur, & sub fimo denis diebus maceranda ponatur, optime obturata, inde æneo vasi accommodabis, & succenso igne, oleum cum aqua extillabit, odoris hilari amœnitate iucundissimi. Idem ex aurantij, & limonum corticibus eueniet, locis, quæ fructibus, floribusque orbantur, decutiuntur ramorum cacumina, & turionum, quæ in taleolas trientales dissecata, vasi induntur ad distillationem. Sic

Oleum ex rosarum, & citriorum floribus

optimum, & præstantissimum elicitur, admirandique odoris, si, vt diximus, vasi indantur, & distillentur. At quia vix oleum ab aqua internoscitur, transfunditur aqua in vas longi, & angusti colli, & bene operculata Soli exponitur, & supra aquam paulatim oleum ascendit perfectissimum, reclinato vase excipitur, vel penna summam colligitur. Truditur

ex lasere odoratum oleum.

Vasi inditur vitreo, & æneo accommodatur, & sine combustionis timore exaucto igne, fragrantissimum oleum extillabit, quoad pretiosa vnguenta vtimur, sic de styraceliquido, & calamite, ladano, & alijs gummis. Si vis

Oleum ex moscho, ambara, & zibeto.

Nulla commodius vase, artificio, & opere exuges è moscho, ambara, & zibeto pretiosissimum oleum, quam supra dictis; nam adeo sunt tenuissimæ essentia, vt vix tantillum caloris sustinere possint, quin totam molem

foedissimo, tætrimoq; combustionis nidore inficiant, hoc tamen artificio placidissimè educitur. Nil vetat quin suprâ narratis aromatibus hoc etiam vase perbelè olea extrahi possint.

Quomodo oleum ex resinis extrahatur. CAP. X.

EST resinarum extractio olei peculiaris, quæ etsi se-
rè eandem cum prædictis ineunt rationem, scilicet
cum aquis remiscendo, ac macerando per multos dies,
vt demû aneo vase vehementi igne virgente cum aqua
simul oleum extrudatur: parua tamen sui exigitur
quantitate, & præcipui odoris, & sine combustionis ni-
dore, vt ex opoponaco, galbano, styrace, & alijs commu-
niter agitur: sed alio item modo per cineres distillantur.
Sed hoc modo artificis assiduentiam exigunt, singu-
ræ quendam solertiam, & prouidæ dexteritatis arti-
cium, vt ingeniosa potius, quam operosa administratio
dici mereatur. Nos exemplum apponemus, quomodo
possimus

Oleum ex lasere extrahere.

Maceretur laser in aqua rosacea, vel absque ea in obtor-
tam vitream imponatur, minimæ ascensionis, artifices
lento vocant: deinde vas indatur ollæ cum arena, sed
spatium inter ollæ latera, & vasis aluum arena interce-
dat: collum immittatur in receptaculum tumidioris
vteri: succedatur paulatim ignis, sed omni festinatione
& ignis violentia omissis, sedula tantum opera, extilla-
bit aquam: mox aucto igne, vt oleum manet, nec tam
valido, qui vstionis vitium minetur, sed medium inter
vtrumque obseruando, oleaginei vapores totum rece-
ptaculum replebunt, inde in quoddam crassamentum
uersi, in glomusculos velleribus similes abibunt, ac va-
sis lateribus, & medio inhærentes, vt nil speciosius vi-
deri possit, mox in bullas, & oleum conuertuntur, & ad
ima delabuntur, eodem seruato tenoris igne, quousque
feces exiccantur: & ignem amoue bis, nam periculum
combustionis imminet. Extruditur eodem modo

Oleum ex styrace.

Si verò